

RAKHINE EARLY RECOVERY ACTIVITY

Baseline Assessment, July 2016

ရခိုင်ဒေသ ကနဦး ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း

အခြေခံအချက်အလက်များ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း (၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ)

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

RELIEF
INTERNATIONAL

DANISH
REFUGEE
COUNCIL

DANISH
DEMINE
GROUP

Andaman
Research & Advisory

Disclaimer: This study is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of Andaman Research and Advisory Initiative and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government. They also do not necessarily reflect the views of Rakhine Early Recovery Activity consortium partners the International Rescue Committee, Danish Refugee Council, or Relief International.

မသက်ဆိုင်ကြောင်း ဖော်ပြချက်။ ဤလေ့လာဆန်းစစ်ချက်ကို အမေရိကန်ပြည်သူများက အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့(USAID)မှတစ်ဆင့် စေတနာအထောက်အပံ့ဖြင့် ဆောင်ရွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပါဝင်သော အချက်အလက်နှင့် အကြောင်းအရာများသည် အလှူရှင် ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ သို့မဟုတ် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အမြင်သဘောထားနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိဘဲ စစ်တမ်းကောက်ယူသည့် အန်ဒမန် သုတေသနနှင့် အကြံပေးအဖွဲ့ (Andaman Research and Advisory Initiative)၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူ ရခိုင်ဒေသ ကနဦး ပြည်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းအဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်ကြသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကယ်ဆယ်ရေးကော်မတီ (အိုင်အာရ်စီ)၊ ဒင်းနစ် ရွှေ့ပြောင်းခိုလှုံသူများဆိုင်ရာကောင်စီ(ဒီအာစီ)နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကယ်ဆယ်ရေး(အာရ်အိုင်) အဖွဲ့များ၏ သဘောထားအမြင်များကိုလည်း ထင်ဟပ်ခြင်း မရှိကြောင်းလည်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

Contents

EXECUTIVE SUMMARY	1
အကျဉ်းချုပ်	5

Executive Summary

Four years after inter-communal conflict broke out across the State, the context in central Rakhine state is at a delicate juncture characterized by both modest gains and ongoing uncertainty. The late 2015 election of a new National League for Democracy (NLD)-led government and the establishment of the new Central Committee for Peace and Development of Rakhine State have injected a renewed sense of urgency into the search for solutions. Starting in 2015, many of those displaced from their homes in Rakhine's central townships have been re-housed under a government-sponsored return and resettlement programme, with the objective of formally ending the humanitarian emergency in these areas. As emergency aid provision begins to wind down, the government, donors, non-governmental organizations and local communities themselves have emphasized the need to implement longer-term development activities as a contribution to sustainable peace. At the same time, the local context remains highly tense. Parts of the returns process remain deadlocked by disputes, while a dangerous mix of tension between Rakhine political parties and the NLD, armed conflict between Myanmar armed forces and Arakan Army militants, and resurgent religious political activism continue to threaten the wider political stability of the state.

In this context, the International Rescue Committee, the Danish Refugee Council, and Relief International have begun to implement the Rakhine Early Recovery Activity. Funded by the United States Agency for International Development, the project is providing support to 50 villages in areas that have experienced or are expecting returns of displaced populations in Minbya, Mrauk-U, Myebon, Pauktaw and Rathedaung townships. The project's goal is to reduce displacement by providing both returnee communities and their neighbours with support to participatory governance structures, implementing small-scale development programming, and fostering greater trust and engagement between communities.

At project inception, consortium partners engaged Andaman Research and Advisory to conduct a baseline assessment. The assessment's objectives were to provide a dataset against which to measure progress, and to ensure that the design, implementation and phasing of the project was grounded in a firm, up-to-date understanding of the local context. In pursuing these objectives, the assessment focused on four key themes central to the project's design: livelihoods and development needs, participatory governance, inter-community trust and engagement, and protection concerns. In exploring these issues, the assessment also examined how they intersected with gender, age, location and other cross-cutting factors.

Data collection took place between May and June 2016. The study adopted a mixed-methods approach of 1) a representative sample of target populations in Rathedaung, Minbya, and Mrauk-U – where returns have taken place; and 2) age and gender-segregated focus group discussions (FGDs) across all five townships. This approach was designed to both gain a quantitative dataset which could identify trends, track them over time and allow for comparisons across different parts of the target population; and provide qualitative data to capture the complexities of how and why these dynamics take place. In total, the team interviewed 620 survey respondents and conducted 56 FGDs. Its key findings are presented below according to thematic area. *It is important to note here that these findings present a snapshot of the situation within the activity's target areas within each township. They should not be extrapolated to the wider situation in these townships as a whole, or of Rakhine state in general.*

Livelihoods and Development Needs

People in the project's target area are heavily dependent on the agricultural sector for their livelihood, followed by smaller numbers engaged in trade and fisheries. A plurality of around one-third—notably more Muslim than Rakhine—are dependent primarily on casual labor, while another third own and farm their own land. Casual laborers generally lack the ability to diversify into secondary income sources. This stands in contrast with much of the rest of the population, who are often able to depend on a mixture of paddy farming, casual labor, and home-based vegetable gardening and livestock rearing.

Livelihood outcomes were measured using the World Food Programme's Coping Strategies Index (CSI), which serves as a proxy for food security. This demonstrated substantial variation across both townships and ethnicities. In Minbya and especially Rathedaung, food insecurity was found to be significantly higher among Muslim communities than among Rakhine. By contrast, food insecurity was found to be overall much lower

in Mrauk-U, with much less inter-ethnic variation. Reflecting the precariousness of their situation, casual labourers were also substantially more likely to be food insecure compared to paddy farmers or fishermen.

When asked about their own needs and the needs of their communities, study participants focused overwhelmingly on the need for more jobs, and better education and health services. Employment was the main household priority across all ethnicities, while the focus on health was also reflected in reported inability to access basic medical care by a majority of respondents. By contrast, very few people raised improvements to community governance or leadership as an explicit development priority.

At present, external assistance to households in the target area is heavily concentrated on Muslim communities, largely in the form of food assistance. This generally reflects previous emergency aid distributed to villages housing displaced populations. Aid from NGOs or the UN accounts for just under half of all assistance received, with township and village governments providing under one-fifth. While this ethnic divide in the delivery of aid reflects the imbalances of food security observed between Muslim and Rakhine areas, it remained a point of contention for Rakhine communities, who accuse NGOs of biased aid provision, most notably in Rathedaung. However, anti-international sentiment also appeared to be softening in the wake of the more widespread international response to Cyclone Komen in 2015. Importantly, members of all communities stressed the importance of providing equitable assistance that is balanced not just between different groups, but also distributed equally within communities.

Participatory Governance

In general, village governance mechanisms were found to be highly centralized, with power concentrated in the hands of exclusively male village or village tract administrators, accompanied by small groups of village elders and occasionally religious leaders. Village leaders and their advisors tend to dominate decision-making within their villages, sometimes consulting the wider population on important issues but just as frequently making decisions unilaterally before announcing them to villagers. These leaders are also responsible overseeing dispute-resolution processes, and for ensuring safety and security in their communities. In addition, they serve as the village's main point of contact with the outside world in the absence of any other horizontal or vertical structures linking villagers to either neighbouring communities or to the state.

In terms of wider participation, around one-half to two-thirds of all survey respondents reported some degree of engagement with village governance, whether in terms of selecting their leaders, or of understanding and engaging with decision-making processes. Within all communities, gender, age and social class were all key determinants affecting people's level of participation. Gender is an especially critical determining factor. Village politics remains a male-dominated space, with women actively excluded from meaningful participation in decision-making processes across all communities – a trend often justified by communities on the grounds of religion, cultural values, or women's perceived lack of education. Unsurprisingly, poorer people and youth were also found to be more marginalized, and were perceived as lacking the required social capital to take an active part in village politics. Overall, a picture emerges from both the survey and focus group data of decision-making power and engagement across all communities focused in the hands of older, richer, better-educated men.

However, there were variations across both ethnicity and geography. Overall, people in Muslim communities demonstrated lower levels of participation and awareness of village governance. Muslim respondents were significantly less likely than their Rakhine or Maramargyi counterparts to report feeling involved in selecting their village leaders, taking part in decisions affecting their village, and being properly informed about important decisions when they were made. These trends were especially pronounced among Muslim communities in Rathedaung.

Despite the lack of inclusiveness, almost three-quarters of respondents reported that they perceived their village leaders listened to their priorities and concerns, while a smaller majority also felt their leaders were effective in addressing them. In either case, study participants overwhelmingly felt that the leadership of their communities had improved over the past year, linking this directly to the appointment of a new cohort of village tract administrators and hundred household heads after the 2015 general election.

Study participants gave mixed responses about the kind of role they would like to play in village governance in future. Overall, around two-thirds of survey respondents wanted more involvement. Female and youth

FGD participants often rejected their current marginalized status quo and demanded a greater level of inclusion, including changes in the structure of decision-making to accommodate their voices if necessary. However, survey respondents in Rathedaung were much less interested in taking greater part relative to their counterparts in Mrauk-U. In addition, only around half of all women surveyed expressed such an interest, compared to three-quarters of men.

Trust and Engagement

Findings from the baseline suggest a slow increase in the level of interaction between members of different ethnic groups in the past 12 months, centred on the resumption of pre-conflict economic relationships. However, this trend exists along a continued background of hostility and mistrust, largely but not exclusively towards Muslims.

Around three-fifths of survey respondents reported interacting with members of another ethnicity in the previous 30 days. These interactions were notably higher in Mrauk-U compared to other townships, and lowest in Rathedaung. A plurality respondents felt these interactions were becoming more frequent, following the same trend in township variation. In line with this trend, FGD participants in non-camp Muslim communities also spoke of a gradual easing of movement restrictions through reduced requirements for permission documents or reduced rates of informal payments to police.

Interactions were mainly based around trading relations, as well as labour markets structured by ethnicity. Both FGD and survey participants reported a situation where ethnic interactions occur mainly when Muslim labourers are hired to work on the land of Rakhine paddy farmers, or when Muslim traders and consumers purchase goods through Rakhine brokers. However, it should also be noted that approximately one-quarter of Muslim respondents, one-third of Rakhine respondents and one-half of Maramargyi respondents also reported in engaging in more informal social relations with members of other ethnic groups.

In line with evidence from other recent studies, Muslims reported somewhat conciliatory attitudes toward their Rakhine neighbours – albeit driven as much by economic pragmatism as any other motive. Around half of all Muslim respondents reported feeling positive about interacting with other ethnic groups, with over 90% hoping to see this increase. By contrast, attitudes among Rakhine communities remained much more ambivalent. Only one-third felt positive about such interactions, and only one-fifth wanted to see them increase. Rakhine women were in particular especially skeptical of increased interactions, a view grounded in the perceived threat of sexual violence from Muslims that has permeated popular narratives since the 2012 conflict. Notably, Rakhine FGD participants sometimes expressed a relative level of acceptance for long-standing local Muslim communities, while emphasizing their hostility toward a perceived group of more dangerous, recently-arrived outsiders. Overall, differences in people's perceptions across townships followed a similar pattern: more conciliatory in Mrauk-U, more hostile in Rathedaung.

Critically, majorities among all ethnic groups expressed a willingness to work with members of other ethnicities on projects that would bring benefits to all residents of their village tract. While this sentiment was weaker among Rakhine respondents, it was substantially more common than positive sentiments about more general increases in cross-ethnic interaction. This indicates a possible willingness to suspend wider animosities in pursuit of concrete development outcomes.

Protection

Although the return and resettlement of displaced people represents an important step forward, protection issues remain a significant concern in RERA's target areas. Especially in Muslim communities, RERA's protection teams have documented and worked to address upwards of 50 individual protection-related incidents since the start of 2016. Against this background, the baseline focused on exploring possible protection concerns related to community-based dispute resolution processes, realization of rights, and the returns process itself.

It found that dispute-resolution remains dominated by a small group of village elites, with formal justice mechanisms used only as a last resort. This remains a significant concern in cases of gender-based violence, where the rights and needs of survivors are unlikely to be respected, and where the primacy given to mediation and stability is likely to put them in harm's way once again. In addition, it was observed that Muslim communities are dependent on village tract administrators (VTAs) and sometimes the police in

arbitrating more serious disputes within their villages, and between their villages and those of another ethnicity. This represents a potentially troubling power imbalance given that these actors are almost always Rakhine.

The study examined households' access to basic identity documentation in the form of birth certificates and updated family lists. These documents are critical as they form the basis for families being able to prove their existence to the state and other actors, and thus access basic services and claim formal rights where these exist. It found that coverage of such documentation was poor across RERA's target area, but substantially worse for Muslims than Rakhines. Around three-quarters of Muslim households lacked birth certificates for children born within the past year compared to one-third of Rakhines, while almost none had seen their family lists updated within the past five years compared to just under half of Rakhines.

In terms of access to basic services, Muslims were substantially less likely to report access health and education compared to their Rakhine neighbours—although these trends exist in a wider context of chronic service provision gaps faced by the state as a whole. For health, just under half of Muslim survey respondents reported being unable to access care, compared with around one-tenth of Rakhines. Geography was also a factor, with Minbya and especially Rathedaung reporting higher barriers to healthcare access compared to Mrauk-U. Access to township hospitals remains restricted for Muslims, who must depend on challenging referrals directly to Sittwe when they need emergency care. In contrast to health, primary education was more easily accessible for all communities. While slightly more Rakhine children of primary school age were in school compared to their Muslim counterparts, geography was the key difference, with school access in Rathedaung substantially lower than either Mrauk-U or Minbya.

Closely linked with access to services is the issue of freedom of movement. Although almost all Muslims remain subject to some degree of movement restrictions, there appears to be some room for manoeuvre within people's home village tracts. By contrast, movement restrictions for Rakhine are not unheard of but remain very rare. Just under half of all Muslims reported being able to move freely within their village tracts, although this conceals a pattern of very tight restrictions in Minbya, and much laxer constraints in Mrauk-U. Movement beyond the village tract remains difficult for Muslims, with only around one-sixth able to move further afield—almost all concentrated in Mrauk-U. FGD results indicate that when Muslims do move, they are often forced to pay burdensome informal payments to police or other authorities when they do so.

The assessment yielded only a limited amount of data on the process of ending displacement through return to area of origin or local integration—out of all survey respondents, only 43 were from formerly displaced households. Nevertheless, it identifies some key trends in need of further investigation. Promisingly, the vast majority of formerly displaced people in the survey expressed satisfaction with the process. By contrast, participants in some FGDs reported instances of misappropriation of funds allocated for returnees by village leaders. In addition, the returns process appears to have been poorly communicated to local populations. Less than one-third of people in villages neighbouring return communities reported having any awareness of the process, with most hearing by word of mouth. This raises questions about the long-term sustainability and impact of returns on inter-communal relations in areas where they have taken place.

In general, the findings from this assessment align with much of the current research as significant challenges were found for the RERA program, while a number of opportunities for engagement were identified. Recommended activities include supporting sustainable and decent-paying employment for laborers with particular attention to reducing food insecurity, and acting on the positive sentiment expressed by respondents in pushing for greater inclusiveness and participation of marginalized groups, particular of women, in the economy and in local-level decision-making. Prioritizing the formalization and sustainability of local governance bodies through a consultative approach that does no harm to existing relations will be also be critical. Given ongoing protection concerns and the tense state of inter-communal relations, monitoring work should continue while the RERA program seeks to build on the willingness of ethnic groups in some areas to collaborate on small-scale infrastructure projects that seek to incrementally build trust.

အကျဉ်းချုပ်

ပြည်နယ်အနှံ့ရပ်ရွာများအတွင်း အုပ်စုလိုက်ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားပြီးနောက် လေးနှစ်အကြာတွင်ရခိုင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းဒေသအခြေအနေသည် အတန်အသင့် တိုးတက်မှုများနှင့် မသေချာမရောမမှုများ ရောထွေး နေသည့် နူးညံ့ရုပ်ထွေးပြီး အထိမခံသော အခြေအနေကို ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ၂၀၁၅ခုနှစ် နှစ်ကုန် ပိုင်းတွင် ကျင်းပသော ရွေးကောက်ပွဲအားဖြင့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့ သစ်နှင့်အတူ ရခိုင်ပြည်နယ် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဗဟိုကော်မတီ ဖွဲ့စည်းလိုက်ခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်းများ အရေးတကြီးလိုအပ်ကြောင်း သိသာထင်ရှားလာပါသည်။ ဒေသတွင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ သော လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အရေးပေါ်အခြေအနေအား တရားဝင် အဆုံးသတ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်လျက် အစိုးရ ဦးဆောင်သော နေရပ်ပြန် နေရာချထားရေး အစီအစဉ်ဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းဒေသမှ နေရပ်မှစွန့်ခွာရှောင်ပြေးလာသူအများအပြားအား ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ စတင်၍ နေအိမ်များ ဆောက်လုပ်ပေးပြီး ပြန်လည်နေရာချထားလျက် ရှိပါသည်။ အရေးပေါ် အကူအညီ ပေးမှုများ လျော့ချလာသည်နှင့် အမျှ အစိုးရ၊ အလှူရှင်များ၊ အစိုးရ မဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရပ်ရွာလူထုတို့သည် အစဉ် တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုမည့် နှစ်ရှည်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ လိုအပ်ကြောင်း သတိပြုလာကြ ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဒေသတွင်း တင်းမာမှုများမှာလည်း ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိနေပါသည်။ ရခိုင်နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကြား တင်းမာမှုများ၊ တပ်မတော်နှင့် ရခိုင် လက်နက်ကိုင်တပ်များအကြား ဖြစ်ပေါ်နေသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများနှင့် ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘာသာရေး သွေးထိုးလှုံ့ဆော်သည့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် ပြည်နယ်တွင်း တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကို ဆက်လက် ခြိမ်းခြောက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤသို့သော အခြေအနေတွင် အိုင်အာရ်စီ၊ ဒီအာရ်စီ နှင့် အာရ်အိုင် အဖွဲ့တို့သည် ရခိုင်ဒေသ ကနဦး ပြန်လည် ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့(ယူအက်စ်အိတ်ဒ်)၏ ရံပုံငွေအထောက်အပံ့ဖြင့် မင်းပြား၊ မြောက်ဦး၊ မြေပုံ၊ ပေါက်တောနှင့် ရသေ့တောင်မြို့နယ်များအတွင်းရှိ ရွှေ့ပြောင်းစွန့်ခွာသွားသူများ ပြန်လည်ရောက်ရှိနေသည့် သို့မဟုတ် ပြန်လာရန် အလားအလာရှိသည့် ကျေးရွာ ၅၀-တွင် စီမံကိန်းမှ အထောက်အပံ့ပေးနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးပြီး ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသူများနှင့် ရွာနီးချင်း အိမ်နီးချင်းများအားလုံးတို့အား လူထုပါဝင်သည့် အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်ထူထောင်နိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ အသေးစား ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့် ရပ်ရွာလူထု အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများအားဖြင့် အချင်းချင်းယုံကြည်မှု ပိုမိုအားကောင်းလာစေပြီး နေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းမှုများ လျော့နည်းသွားစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်းစတင်ရန်အတွက် စီမံကိန်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အဖွဲ့များသည် အန်ဒမန်သုတေသနနှင့် အကြံပေး အဖွဲ့အား အခြေခံမူဦးအချက်အလက်များ လေ့လာဆန်းစစ်ကောက်ယူရန် ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စီမံကိန်း အဆင့်ဆင့် သတ်မှတ်ခြင်းတို့ကို ဒေသအခြေအနေအား သေချာခိုင်မာစွာ နားလည်မှုအပေါ် အခြေခံလျက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် တိုးတက်မှုကို တိုင်းတာနိုင်ရန်အတွက် အခြေခံကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ရရှိ ရေး ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါရည်မှန်းချက်များ ရရှိရေးအတွက် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို စီမံကိန်းပုံစံ၏ အဓိကအနှစ်သာရလေးရပ်ဖြစ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ၊ လူထုပါဝင် သည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၊ ရပ်ရွာလူထုအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အချင်းချင်း ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရေးနှင့် အကာအကွယ်ပေးရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များကို အလေးပေးအာရုံစိုက်လျက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါကိစ္စရပ်များအား စူးစမ်းလေ့လာရင်း ကျားမကွဲပြားမှု၊ အသက်အရွယ်၊

နေရာဒေသနှင့် အခြားဆက်သွယ်နေသော အကြောင်းအရာများ မည်ကဲ့သို့ ပတ်သက်လွှမ်းမိုးနေကြောင်းကို လည်း ဆန်းစစ်လေ့လာခဲ့ပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်များကို ၂၀၁၆ခုနှစ်၊ မေလနှင့် ဇွန်လအတွင်းက ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ အချက် အလက်များ ကောက်ယူရာတွင် ၁။ ရသေ့တောင်၊ မင်းပြားနှင့် မြောက်ဦးမြို့နယ်အတွင်း ရည်မှန်းထားသော နေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းသွားသူများမှ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသူများရှိသည့်နေရာများကို ကိုယ်စားပြုပြီး (ကျား/မ တစ်ဦးချင်းအင်တာဗျူးနှင့် ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း) ၂။ မြို့နယ် ၅-မြို့နယ်လုံးတွင် အသက်နှင့် ကျား/မ ခွဲခြားထားသည့် ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်းများကို အသုံးပြုထားပါသည်။ ဤနည်းလမ်းအားဖြင့် အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ရွေးချယ်ရာတွင် ကောက်ယူမည့် နေရာများကို သေချာဖော်ထုတ်လျက် အချိန်ကာလအလိုက် ပြန်လည်ဆန်းစစ်ပြီး ရည်မှန်း ထားသောလူထုအား သီးခြားအပိုင်းအလိုက်ခွဲခြားကာ နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အရည်အသွေး ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ကောက်ယူရာတွင်လည်း ဖြစ်စဉ်၏ ရှုပ်ထွေးသိမ်မွေ့မှုများမှာ မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် မည်ကဲ့သို့ဖြစ်ပေါ်သည်ကို မှန်းဆနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်စီစဉ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင် ဖြေကြားသူပေါင်း ၆၂၀-ဦးအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပြီး ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးမှု ပေါင်း ၅၆-ခု ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အဓိကကျသော တွေ့ရှိချက်များကို အကြောင်းအရာ ကဏ္ဍအလိုက် တင်ပြထားပါသည်။ အဆိုပါတွေ့ရှိချက်များသည် မြို့နယ်အတွင်း လုပ်ဆောင်ချက် အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ရည်မှန်းချက်နေရာဒေသ၏ အခြေအနေကို ယေဘုယျသုံးသပ်ထားခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း သတိပြုရန် အရေးကြီးပါသည်။ မြို့နယ်တစ်ခုလုံးအတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ချဲ့ထွင် ကောက်ချက်ချ ခြင်း၊ ထို့အတူ ရခိုင်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးအတွက် ယေဘုယျအားဖြင့်ကောက်ချက်ချခြင်းများ မပြုသင့်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အသက်မွေးလုပ်ငန်း နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ

စီမံကိန်း ရည်မှန်းချက် ဧရိယာအတွင်းရှိ လူထုသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း တွင်သာ အများအပြား မှီခိုလုပ်ကိုင်ကြပြီး လူအနည်းငယ်သာလျှင် အရောင်းအဝယ်နှင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ လူဦးရေ၏ သုံးပုံတစ်ပုံခန့်သော လူများစုတို့သည် အထူးသဖြင့် ရခိုင်များထက် မွတ်စလင်များသည် အဓိကအားဖြင့် ကျဘမ်းအလုပ်သမားများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အခြား သုံးပုံတစ်ပုံခန့် သည် လယ်ပိုင်မြေပိုင်များဖြစ်ကြပြီး မိမိပိုင်မြေများတွင် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ကျဘမ်းအလုပ် သမားများတို့သည် အခြားဝင်ငွေရသော လုပ်ငန်းများ ပြောင်းလဲလုပ်ကိုင်ငွေရှာနိုင်စွမ်း မရှိကြပါ။ ဤအချက်တွင် အခြားသော လူများနှင့် မတူ ကွာခြားကြပါသည်။ အခြားသူများသည် လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ ကျဘမ်းလုပ်ငန်း၊ အိမ်ခြံတွင်း ဟင်းသီးဟင်းရွက် စိုက်ပျိုးခြင်း နှင့် အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များ မွေးမြူကြပါသည်။

အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်း၏ အကျိုးရလဒ်ကို ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအစီအစဉ်၏ ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း နည်းလမ်း ညွှန်းကိန်း (Coping Strategies Index- CSI)ကို အသုံးပြု၍ တိုင်းတာပါသည်။ ထိုအညွှန်းကိန်းသည် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံခြင်းရှိမရှိကို မှန်းဆ ရာတွင်လည်း အသုံးဝင်ပါသည်။ ထိုသို့ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှု အခြေအနေ မှန်းဆခြင်းသည်လည်း မြို့နယ်အလိုက် နှင့် လူမျိုးစု အခြေအနေအရ နှစ်မျိုးလုံးအပေါ် မူတည်၍ ပြောင်းလဲနေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မင်းပြားနှင့် အထူးသဖြင့် ရသေ့တောင်မြို့နယ်တွင် အစားအစာ မလုံလောက်မှုကို ရခိုင်များထက် မွတ်စလင်များက သိသိသာသာ ပိုမိုခံစားရကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ သို့သော် မင်းပြားမြို့နယ်တွင် လူမျိုးစုအလိုက်ကွာခြားမှု မရှိဘဲ ရပ်သူရွာသားအားလုံး စားနပ်ရိက္ခာ မလုံလောက်မှုကို ပိုမိုခံစားနေရကြောင်း ကွဲပြားခြားနားစွာ တွေ့ရပါသည်။ လယ်ယာ လုပ်ကိုင်သောအလုပ်သမားများနှင့် ငါးဖမ်းအလုပ်သမားတို့အား နှိုင်းယှဉ်ပါက ကျဘမ်းအလုပ်သမားများ သည် မရေရာသော အခြေအနေများအရ စားနပ်ရိက္ခာမလုံလောက်မှုကို ပိုမိုဆိုးဝါးစွာ ခံစားရကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

တစ်ဦးချင်းလိုအပ်ချက်နှင့် ရပ်ရွာလူထုလိုအပ်ချက်များကို မေးမြန်းသည့်အခါ စစ်တမ်းတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် အလုပ်အကိုင်နေရာ ပိုမိုရရှိရေး၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ လိုအပ်ကြောင်း တညီတညွတ်တည်း အလေးပေး ဖြေကြားကြပါသည်။ လူမျိုးစုတိုင်းက အိမ်ထောင်စုအတွက် အဓိကဦးစားပေးမှာ အလုပ်အကိုင်ရရှိရေး ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဖြေဆိုသူအများစုတို့ သည် အခြေခံကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုကို မရရှိကြကြောင်း ဖြေကြားကြပါသည်။ တစ်မူထူးခြားစွာပင် လူအချို့က ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ဦးစားပေးအနေဖြင့် ကောင်းမွန်သော ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု လိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။

လက်ရှိအချိန်တွင် စီမံကိန်းဒေသအတွင်းရှိ အိမ်ထောင်စုများအား ပြင်ပမှ အထောက်အပံ့များ ပေးရာတွင် မူလလင်ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာများကိုသာ အဓိကအာရုံစိုက်နေပြီး အများအားဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာ အထောက်အပံ့များသာ ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်အရေးပေါ် အကူအညီများကို ရွှေ့ပြောင်းဒုက္ခသည်များရောက်ရှိ နေသော ကျေးရွာများတွင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများမှ ကူညီထောက်ပံ့မှုများသည် ရရှိသမျှ အကူအညီအားလုံး၏ တစ်ဝက်အောက်သာ ရှိပြီး မြို့နယ် နှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များက ငါးပုံတစ်ပုံ အောက်သာ ပါဝင်ပေးလှူထားကြပါသည်။ လူမျိုးစုများ ခွဲခြားလျက် အထောက်အပံ့ပစ္စည်းများ ဝေငှနေခြင်းကြောင့် မွတ်စလင်များ နှင့် ရခိုင်များအကြား စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှု အခြေအနေ မညီမျှမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် ရခိုင်ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာနေ ပြည်သူများကလည်း အထူးသဖြင့် ရသေ့တောင် မြို့နယ်အတွင်းရှိ ဒေသများတွင် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့များက အထောက်အပံ့ပစ္စည်းများ ပေးလှူရာတွင် ဘက်လိုက်မှုများ ရှိကြောင်း စွပ်စွဲနေကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၁၅ - ခုနှစ်အတွင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဆိုင်ကလုန်း ကိုမင် ကြောင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကူညီဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ၎င်းတို့အပေါ်အထင်လွှဲမှုများ လျော့ပါးသွားခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရပ်ရွာလူထုအားလုံးက အုပ်စုအသီးသီးအတွင်း ညီညီမျှမျှ ကူညီပံ့ပိုးပေးရန် သာမက ရပ်ရွာအတွင်း တွင်လည်း ညီညီမျှမျှ ဖြန့်ဝေပေးရန် အရေးကြီးကြောင်း ထောက်ပြကြပါသည်။

စနစ်တွင် ပူးပေါင်း ပါဝင်ခြင်း

ယေဘုယျအားဖြင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားသည် ဗဟိုမှ လွန်လွန်ကဲကဲ ထိန်းချုပ်ထားပြီး အများစု အမျိုးသားများ ဖြစ်ကြသော ကျေးရွာ / ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ လက်ထဲတွင် အာဏာကို ချုပ်ကိုင်ထားကြပါသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင် ရပ်မိရပ်ဖ အနည်းငယ် သို့မဟုတ် တစ်ခါတစ်ရံ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်အချို့ ပါဝင်သော အဖွဲ့ငယ်လေးများ ဖွဲ့ထားတတ်ပါသည်။ ကျေးရွာခေါင်းဆောင် များနှင့် အကြံပေးအဖွဲ့သည် ကျေးရွာဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် အုပ်စိုးထားတတ်ကြပြီး အများနှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စများကိုတစ်ခါတစ်ရံမှသာ အများထုထံချပြ အကြံညာဏ်တောင်းလေ့ရှိပါသည်။ များသောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို တစ်ဖက်သပ် ချမှတ်ပြီးမှ ရွာသူရွာသားများအား အသိပေး ကြေညာလေ့ရှိပါသည်။ ထိုခေါင်းဆောင်များသည် ပဋိပက္ခများဖြေရှင်းရာတွင် ကြီးကြပ်ရန် တာဝန်ရှိပြီး ရပ်ရွာလုံခြုံရေး နှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးကိုလည်း တာဝန်ခံရပါသည်။ ရွာသူရွာသားများ အခြားအိမ်နီးချင်း ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းများ သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်ဆင့် နှင့် အဆင့်တူသော်လည်းကောင်း အထက်အောက်သော်လည်းကောင်း ဆက်သွယ်ရေး နည်းလမ်းများ မရှိသေးသည့်အားလျော်စွာ ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များသည် ရွာသူရွာသားများအတွက် ပြင်ပ အသိုင်းအဝိုင်း နှင့် ဆက်သွယ်ရေး တာဝန်ကိုလည်းယူရပါသေးသည်။

ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ပါဝင်မှု အနေဖြင့် စစ်တမ်းဖြေဆိုသူ တစ်ဝက် မှ သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်တို့သည် ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ရွေးချယ်ရာတွင် လည်းကောင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင်လည်းကောင်း အတိုင်းအတာ တစ်ရပ်အထိ ပါဝင်ခဲ့ဘူးကြောင်း ဖြေကြားကြပါသည်။ ရပ်ရွာအားလုံးတို့တွင် ကျားမ ကွဲပြားမှု၊ အသက်၊ နှင့် လူမှုရေး အဆင့်အတန်းတို့သည် လူထု၏ ပါဝင်မှု အဆင့်ကို ဆုံးဖြတ်သည့် အဓိက

အချက်များဖြစ်နေပါသည်။ ကျားမကွဲပြားမှု ဆိုင်ရာ အခြေအနေများသည် အရေးပါသည့် အဓိကအချက် ဖြစ်ပါသည်။ ရပ်ရေးရွာရေးဆောင်ရွက်မှုများတွင် အမျိုးသားများကြီးစိုးနေဆဲဖြစ်ပြီး ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ အကြောင်းပြချက်များ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ တန်ဖိုးထားမှုများ နှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ အားနည်းမှုများကို အကြောင်းပြလျက် အမျိုးသမီးများအား အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် သိသိသာသာ ဖယ်ချန်ထားလေ့ရှိပါသေးသည်။ ထိုနည်းတူ ဆင်းရဲသားများ နှင့် လူငယ်များသည်လည်း ပိုင်းပယ်ခံထားရကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ သူတို့သည် ရပ်ရေးရွာရေးတွင် ပါဝင်ဆွေးနွေးနိုင်သည့် အဆင့် မရှိကြောင်း သတ်မှတ်ခံထားကြရပါသည်။ စစ်တမ်းများ နှင့် ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲများမှ ဖြေကြားချက်များအရ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် နှင့် ရပ်ရွာ အသိုင်းအဝိုင်း အဆင့်ဆင့်တွင် လူရာဝင်ရေးတို့သည် အသက်ကြီးသူများ၊ ချမ်းသာသူများ နှင့် ပညာတတ်သူများ လက်ထဲတွင်သာ ရှိနေကြောင်း ပေါ်လွင်နေပါသည်။

သို့သော်လည်း လူမျိုးစုအလိုက် နှင့် နေရာဒေသအလိုက် အပြောင်းအလဲများ ရှိပါသည်။ ခြုံငုံသုံးသပ်ပါက မွတ်စလင် အသိုင်းအဝိုင်းမှ လူထုသည် ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ပါဝင်မှု နှင့် သိနားလည်မှုအဆင့် နိမ့်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ဖြေဆိုသူ မွတ်စလင်များသည် ရခိုင်လူမျိုးများ နှင့် မရမာကြီးလူမျိုးများ နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်ရွေးချယ်မှု နှင့် ပတ်သက်သော ခံစားမှုများ၊ ရွာအရေးအရာ နှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်ခွင့် ရရှိမှု အခြေအနေ နှင့် အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက် များချမှတ်ပြီးသောအခါ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ပြန်လည် ရှင်းလင်း အသိပေးခြင်းများ ကို စိတ်ဝင်တစား ဖြေကြားထားခြင်း မရှိကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ဤအခြေအနေများကို အထူးသဖြင့် ရသေ့တောင်မြို့နယ် အတွင်းရှိ မွတ်စလင်များတွင် သိသိသာသာ တွေ့ရပါသည်။

ဖြေကြားသူများ၏ လေးပုံသုံးပုံနီးပါက သူတို့သည် ပါဝင်ခွင့် မရကြသော်လည်း ခေါင်းဆောင်များသည် သူတို့(လူထု)၏ အရေးအရာများ နှင့် ဦးစားပေးအရာများကို သိရှိကြကြောင်း အချို့လူနည်းစုက သူတို့၏ ခေါင်းဆောင်များသည် ပြဿနာများကို မှန်ကန်စွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးနိုင်ကြောင်း ထင်မြင်ယူဆ ကြပါသည်။ မည်သည့်လူမျိုးစုမည်သည့်ဒေသဖြစ်စေ ပါဝင်ဖြေကြားသူအားလုံးတို့က ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာ ဒေသ ခေါင်းဆောင်တို့၏ ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အသွေးသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်အတွင်း သိသိသာသာ တိုးတက်လာကြောင်း ဖြေကြားကြပါသည်။ ဤသို့ တိုးတက်လာခြင်းမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ နောက်ပိုင်းတွင် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအောက်တွင် အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပေးခြင်း နှင့် ရာအိမ်ခေါင်းများ ခန့်ထားပေးခြင်း နှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်ကြောင်း ပြောကြားကြပါသည်။

စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်ဖြေဆိုသူများသည် အနာဂတ် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွင် သူတို့ပါဝင်ပါတ်သက် လိုသော အခန်းကဏ္ဍ ကို အမျိုးမျိုးရောထွေးဖြေဆိုထားကြပါသည်။ ဖြေဆိုသူအားလုံး၏ သုံးပုံနှစ်ပုံတို့ သည် ပိုမိုပါဝင်လိုကြောင်း ဖြေကြားထားပါသည်။ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲများတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီး နှင့် လူငယ်များသည် လက်ရှိသူတို့၏ အနေအထားကို မကြာခန့် ကန့်ကွက်ပြောကြားကြပြီး ပိုမိုပါဝင်ခွင့်ရရန် နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းမှုကို သူတို့၏ ပြောရေးဆိုခွင့်များ ပါဝင် လာရေးအတွက် ပြုပြင်ပေးရန် တောင်းဆိုကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ရသေ့တောင်မြို့နယ်မှ ဖြေဆိုသူများသည် မြောက်ဦးမြို့နယ်မှ ဖြေဆိုသူများအောက် စိတ်အားထက်သန်မှု လျော့နည်းကြပါသည်။ ထိုနည်းတူပင် အမျိုးသားထု၏ လေးပုံသုံးပုံခန့်သည် ရပ်ရွာ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွင် ပါဝင်ရန် စိတ်အား ထက်သန်ကြသော်လည်း အမျိုးသမီးထုမှာမူ တစ်ဝက်ခန့်သာ စိတ်ဝင်စားကြပါသည်။

ယုံကြည်စိတ်ချမှု နှင့် ပါဝင်ပတ်သက်မှု

အခြေခံမျဉ်း စစ်တမ်းမှ တွေ့ရှိချက်များအရ လွန်ခဲ့သော ၁၂-လကာလအတွင်း ကွဲပြားခြားနားသော လူမျိုးစုများအချင်းချင်းဆက်သွယ်မှုများသည် ပဋိပက္ခ မဖြစ်မှီကာလ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှုများ ကိုပြန်လည်စတင်ခြင်းကို အစပြုလျက် တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်လာကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

သို့သော်လည်း ယခင်ကတည်းက တည်ရှိနေသော မွတ်စလင်များအပေါ် အထင်လွဲမှု နှင့် မယုံကြည် မှုများကို အခြေခံသော ဆက်ဆံရေး အခြေအနေသည်ဆက်လက်တည်ရှိဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

စစ်တမ်းဖြေဆိုသူများ၏ ငါးပုံသုံးပုံက အခြားသော လူမျိုးစုများ နှင့် လွန်ခဲ့သော ရက်ပေါင်း ၃၀-အတွင်း ဆက်သွယ်မှု ရှိကြောင်း ဖြေကြားထားပါသည်။ ဤသို့အချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှုများသည် မြောက်ဦးမြို့နယ် တွင် အများဆုံးဖြစ်ပြီး ရသေ့တောင်မြို့နယ်တွင် အနည်းဆုံးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ လူမျိုးစုပေါင်းစုံ ပါဝင်သော ဖြေဆိုသူများက လူမျိုးစုအချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှုသည် အကြိမ်ပိုများလာကြောင်း၊ မြို့နယ်ပြောင်းသော်လည်း ဤအလားအလာမှာ ဆက်လည် တည်ရှိနေပါသည်။ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲ များတွင်ပါဝင်သော စခန်းပြင်ပနေ မွတ်စလင်များကလည်း ဤအလားအလာကို ဖော်ပြကြပါသည်။ အခြားနေရာများသို့ သွားလာရန်အတွက် အကန့်အသတ်များလိုအပ်ချက်များ လျော့ကျလာကြောင်း၊ ခရီးသွား စာရွက်စာတန်းများအတွက် တရားမဝင်ပေးရသော ငွေပမာဏမှာလည်း လျော့နည်းလာကြောင်း ပြောပြကြပါသည်။

လူမျိုးစု အချင်းချင်းဆက်သွယ်မှုများသည် အရောင်းအဝယ် ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ နှင့် လူမျိုးစုကွဲပြားသော အလုပ်သမား ငှားရမ်းမှုများတွင် အခြေပြုပါသည်။ လူမျိုးစုအချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှု ဖြစ်ပေါ်ချိန်သည် မွတ်စလင် အလုပ်သမားများအား ရခိုင်များပိုင်သော လယ်ယာများတွင် ငှားရမ်း အသုံးပြုခြင်း သို့မဟုတ် မွတ်စလင်ကုန်သည်များ နှင့် စားသုံးသူများက ရခိုင်ပွဲစားများထံမှ ကုန်စည်များ ဝယ်ယူခြင်းမှ စတင်ကြောင်း ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲများ နှင့် စစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင် ပါဝင်သူများက ပြောကြပါသည်။ သို့သော်လည်း စစ်တမ်းဖြေကြားသူများအနက် မွတ်စလင် လေးပုံတစ်ပုံခန့်၊ ရခိုင်သုံးပုံတစ်ပုံခန့် နှင့် မရမာကြီး တစ်ဝက်ခန့်တို့က သူတို့သည် အခြားသောလူမျိုးစုများ နှင့် တရားဝင်မဟုတ်သော လူမှုရေးဆက်ဆံမှုများပြုလုပ်ကြကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။

အခြားလေ့လာမှုများ၏တွေ့ရှိချက်အရ မွတ်စလင်များသည် စီးပွားရေးအကျိုးကို ဦးစားပေးစဉ်းစားလျက် အိမ်နီးချင်းရခိုင်များ နှင့် ပြေငြိမ်းလိုသော ဆန္ဒရှိကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ မွတ်စလင်တစ်ဝက်ကျော်က လူမျိုးစုအချင်းချင်းပြန်လည်ဆက်သွယ်ရန် အကောင်းမြင်ကြပြီး ၉၀-ရာခိုင်နှုန်းကျော်က ဆက်ဆံရေး တိုးတက်စေလိုကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ရခိုင်လူမျိုးအများစုမှာ ဝေခွဲမရ ဖြစ်နေကြပါ သေးသည်။ ရခိုင်လူမျိုး သုံးပုံတစ်ပုံခန့်သာ ဆက်ဆံရေးပြန်လည်ကောင်းမွန်မှုကို မျှော်လင့်ကြပါသည်။ ငါးပုံတစ်ပုံခန့်သာတိုးတက်မှုကို လိုလားကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရခိုင်အမျိုးသမီး များသည် ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်လာမည့် အခြေအနေကို သံသယရှိကြပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်ပဋိပက္ခ ကာလကတည်းက ပျံ့လွင့်နေသော မွတ်စလင်များ၏ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု သတင်းများအပေါ် အခြေခံနေပါသည်။ ရခိုင်လူမျိုး ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲများတွင်ပါဝင်သူများ၏ ရှေးကာလကတည်းက ရောက်ရှိနေသော မွတ်စလင်များကို အတိုင်းအတာတစ်ရပ်အထိ အသိအမှတ်ပြုလက်ခံသော်လည်း နောက်မှဝင်ရောက်လာ သော ပြင်ပမှ မွတ်စလင်အုပ်စုများ၏ ဘေးအန္တရာယ်ကို အထူးဖော်ပြကြသည်မှာ မှတ်သားဖွယ်ရာ ဖြစ်ပါသည်။ အချုပ်အားဖြင့် လူထု၏ မြို့နယ်အလိုက် အတွေးအမြင် ကွာခြားချက်များသည် ပုံစံတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ မြောက်ဦးမြို့နယ်အတွင်းတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာအတူနေထိုင် လိုကြပြီး ရသေ့တောင်မြို့နယ်တွင်း တွင် စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှု ပိုများပါသည်။

လူမျိုးစုအားလုံး၏လူများစုတို့သည် သူတို့၏ ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်းရှိ နေထိုင်သူအားလုံးအကျိုးရှိမည့် စီမံကိန်းများကို လူမျိုးစုများအကြားလက်တွဲဆောင်ရွက်ရန် ဆန္ဒရှိကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ထိုစိတ်ခံစား ချက်မျိုးသည် ရခိုင်လူမျိုးများအတွင်း အားနည်းကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ လူမျိုးစုများအတွင်း အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကောင်းမွန်သော ရလဒ်ဖြစ်ပေါ်လာမည်ဟူသောအမြင်ထက် သံသယ အမြင်က ပိုများနေကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

ဤတွေ့ရှိချက်များသည် ခိုင်မာသော ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ရေရှည်အကျိုးရရှိရေး အတွက် အချင်းချင်းမုန်းတီးမှု များကို ယာယီမေ့ပျောက်ထားနိုင်ရန် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ညွှန်ပြနေပါသည်။

အကာအကွယ်ပေးခြင်း

ထွက်ပြေးရွှေ့ပြောင်းသွားသူများ ပြန်လည်ရောက်ရှိ နေရာချထားခြင်းသည် တိုးတက်မှုအတွက် ခြေလှမ်း တစ်ရပ်ဖြစ်သော်လည်း ရခိုင်ဒေသ ကနဦး ပြည်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းစီမံချက် ဒေသများတွင် အကာအကွယ်ပေးရေး ကိစ္စသည် အရေးပါသော အကြောင်းအရာတစ်ရပ် ဖြစ်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မွတ်စလင်ကျေးရွာများတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ် နှစ်ဆန်းမှစ၍ စီမံချက် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့များသည် အကာအကွယ်ပေးရေးဆိုင်ရာ အမှုအခင်းပေါင်း ၅၀ ကျော်မျှ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးနေရပါသည်။ ဤအခြေအနေများကို အခြေခံလျက် အခြေခံမျဉ်းစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းကို ရပ်ရွာအခြေပြု အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် နှင့်ပတ်သက်သော အကာအကွယ်ပေးရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စများ၊ အခွင့်အရေး များ ရရှိရေး နှင့် မိမိရပ်ရွာပြန်လည်ရေး ကိစ္စများကို ဦးတည်လျက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် သည် ကျေးရွာအကြီးအကဲ အနည်းငယ်လက်ထဲတွင် ရှိနေဆဲ ဖြစ်ကြောင်း နှင့် ပုံမှန်တရားရေး ဆိုင်ရာ ယန္တရားကို နောက်ဆုံးအဆင့်အဖြစ်သာသုံးကြောင်း တွေ့ရ ပါသည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့် ကျားမခွဲခြားမှု အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြေရှင်းရာတွင် ထင်ရှားသော စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ ဖြစ်လာစေပါသည်။ အကြမ်းဖက်မှုမှ လွန်မြောက်လာသူများ၏ အခွင့်အရေး နှင့် လိုအပ်ချက်များကို လျစ်လျူရှု မလေးစားသကဲ့သို့ဖြစ်လာပါသည်။ ထို့အပြင် ပြဿနာဖြေရှင်းရာတွင် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေး နှင့် တည်ငြိမ်းအေးချမ်းရေးကို ရှေ့တန်းတင်ထားသဖြင့် ကျူးလွန်ခံရသူကာယကံရှင်အား တဖန်နစ်နာမှု ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့အပြင် မွတ်စလင်များသည် ကျေးရွာတွင်း နှင့် အခြားရွာမှ အခြားသောလူမျိုးများ နှင့် ပိုမိုကြီးကျယ်သော အငြင်းပွားမှု များဖြစ်ပေါ်သောအခါ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး များ နှင့် ရဲများအပေါ်မှီခိုနေရကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ အထူးသဖြင့် ထိုအာဏာပိုင်များသည် ရခိုင်လူမျိုးများ ဖြစ်နေပါက အကြပ်အတည်း မညီမျှမှုများ ဖြစ်ပေါ်မည့် အလားအလာများ ရင်ဆိုင်လေ့ရှိပါသည်။

ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှုသည် မွေးစာရင်း နှင့် အိမ်ထောင်စု စာရင်းကဲ့သို့သော အိမ်ထောင်စုများ၏ အခြေခံ မှတ်ပုံတင်စာရွက်စာတမ်းများ အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်မှုကို စစ်ဆေး ဆန်းစစ်ပါသည်။ အဆိုပါစာရွက်စာတမ်း များသည် မိသားစုများအတွက် သူတို့၏ တရားဝင်တည်ရှိမှုကို နိုင်ငံတော် နှင့် ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း များသို့ သက်သေခံ အဖြစ်တင်ပြရာတွင်လည်းကောင်း တရားဝင်အခွင့်အရေးများကို တောင်းခံရာတွင် လည်းကောင်း မရှိမဖြစ် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ စီမံကိန်းဒေသအတွင်း အဆိုပါစာရွက်စာတမ်းများ ရရှိမှုအခြေအနေ အလွန်ဆိုးဝါးကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ရခိုင်များထက် မွတ်စလင်များက အခြေအနေ ပိုဆိုးပါသည်။ မွတ်စလင်မိသားစုများ၏ လေးပုံသုံးပုံ နှင့် ရခိုင်မိသားစု သုံးပုံတစ်ပုံတို့သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်အတွင်းမွေးဖွားသော ကလေးငယ်များအတွက် မွေးစာရင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ အိမ်ထောင်စု စာရင်းများကို လွန်ခဲ့သောငါးနှစ်တာအတွင်း လိုအပ်သလို လူတိုး /လျော့ လုပ်ပေးထားခြင်း မရှိကြောင်း မွတ်စလင်မိသားစု အားလုံးနီးပါးတို့တွင်တွေ့ရပြီး ရခိုင်လူမျိုးအိမ်ထောင်စုများတွင် တစ်ဝက်အောက် ခန့်သာ တွေ့ရပါသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း ဝန်ဆောင်မှုများ ကွာဟမှုများရှိခြင်းမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်တည်ရှိနေသော်လည်း အခြေခံဝန်ဆောင်မှုများ လက်လှမ်းမှီ ရရှိမှုအခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ မွတ်စလင်များသည် အိမ်နီးချင်း ရခိုင်များထက် ကျန်းမာရေး နှင့် ပညာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ လျော့နည်းရရှိကြောင်း သတင်းပို့ကြပါသည်။ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ မရကြောင်း စစ်တမ်းဖြေကြား သူ မွတ်စလင် တစ်ဝက်နီးပါးရှိသော်လည်း ရခိုင်လူမျိုးမှာ တစ်ဆယ်ပုံတစ်ပုံသာ ရှိပါသည်။ ပထဝီ အနေအထားအရလည်း ကွာခြားမှုရှိပါသည်။ မင်းပြား နှင့် ရသေ့တောင်မြို့နယ်များတွင် မြောက်ဦး မြို့နယ်ထက် ပို၍ အခက်အခဲရှိကြောင်း ဖြေကြားပါသည်။ မွတ်စလင်များအတွက် မြို့နယ်ပြည်သူ့ဆေးရုံ

များသို့တက်ရောက်ကုသရန် အခက်အခဲရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး အရေးပေါ် လိုအပ်သောအခါများတွင် စစ်တွေမြို့သို့ တိုက်ရိုက်တက်ရောက်နေကြရပါသည်။ ကျန်းမာရေး ကဏ္ဍနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် မူလတန်းပညာရေးကို လူမျိုးစုတိုင်း လွယ်ကူစွာ လက်လှမ်းမှီရရှိနေကြပါသည်။ ကျောင်နေရွယ်ကလေးများ မူလတန်းပညာ သင်ကြားနေမှုတွင် ရခိုင်ကလေးငယ်များသည် မွတ်စလင်ကလေးငယ်များထက် အနည်းငယ်များ သော်လည်း နေရာဒေသ အခြေအနေသည် အဓိကကွာခြားချက် ဖြစ်နေပါသည်။ ရသေ့တောင်မြို့နယ်သည် မြောက်ဦး သို့မဟုတ် မင်းပြား မြို့နယ်ထက် အခက်အခဲပိုများပါသည်။

ဝန်ဆောင်မှုများ လက်လှမ်းမှီခြင်း မရှိခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာခွင့် နှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ မွတ်စလင်များ ခရီးသွားလာရန် ကန့်သတ်မှုများ အတိုင်းအတာ တစ်ရပ်အထိ ရှိနေသေးသော်လည်း ၎င်းတို့နေထိုင်ရာ ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်းတွင်မူ သွားလာ လှုပ်ရှားခွင့် ရှိကြောင်း သိရပါသည်။ ရခိုင်များအတွက် လွတ်လပ်စွာ ခရီးသွားလာခွင့်ကန့်သတ်ထားကြောင်း ကြားသိရခြင်း မရှိပါ။ မွတ်စလင် တစ်ဝက်ခန့်က ၎င်းတို့၏ ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း လွတ်လပ်စွာသွားလာနိုင်ကြောင်း ပြောကြားသော်လည်း မင်းမြားမြို့နယ်အတွင်း တင်းကြပ်စွာ ကန့်သတ်ထားဆဲဖြစ်ကြောင်း နှင့် မြောက်ဦးမြို့နယ်တွင် အကန့် အသတ် အနည်းငယ်သာရှိကြောင်းသိရပါသည်။ ကျေးရွာအုပ်စုအပြင်သို့ ခရီးသွားလာမှုများသည် မွတ်စလင်များအတွက် ခက်ခဲနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဆယ်ပုံတစ်ပုံခန့်သာ ရပ်ဝေးဒေသသို့ခရီးသွား နိုင်ကြောင်း နှင့် ထိုသူအားလုံးမှာ မြောက်ဦးမြို့နယ်အတွင်းမှ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲရလဒ်များအရ မွတ်စလင်များ ခရီးသွားလျှင် ရဲများ နှင့် အခြားအုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်များက အတင်းအကျပ် ငွေအမြောက်အများ တရားမဝင် တောင်းခံလေ့ရှိကြောင်း သိရပါသည်။

နေရပ်မှ စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းမှုများ အဆုံးသတ်ရေးအတွက် နေရင်းဒေသသို့ပြန်ခြင်း သို့မဟုတ် ဒေသတွင်း စုစည်းသတ်မှတ် နေရာများသို့ပြန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အချက်အလက် အနည်းငယ်သာရရှိပါသည်။ စစ်တမ်းတွင် ဖြေဆိုသူအားလုံးအနက် ၄၃ ဦးသည်သာ ယခင်နေရင်းဒေသရှိ အိမ်ထောင်စုများမှ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဆက်လက်စူးစမ်းလေ့လာရန် လိုအပ်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ အလားအလာကောင်းသော အရာမှာ ဒေသတွင်းမှထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်သွားပြီး ပြန်ရောက်လာသူများ အများစုက ပြန်လည် နေရာချ ထားရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် အားရကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းကြောင်း ဖြေကြားကြပါသည်။ အချို့သော ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲများတွင် နေရင်းပြန်သူများအတွင်းချမှတ်ပေးသော ရံပုံငွေများကို ကျေးရွာ ခေါင်းဆောင်များက အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်ထားသည်ဟူသော ပြောကြားချက်များလည်းရှိပါသည်။ နေရပ်ပြန် လုပ်ငန်းစဉ်များ အကြောင်းကို ရပ်ရွာလူထုအား ပြည့်စုံစွာရှင်းလင်းပြောပြရန် ပျက်ကွက်ခြင်း များလည်း ရှိကြောင်းသိရပါသည်။ ပြန်လည် ရောက်ရှိလာသူများ၏ အိမ်နီးချင်း ကျေးရွာလူထု၏ သုံးပုံတစ်ပုံ သည်သာ နှုတ်အားဖြင့် ပြောပြသောကြောင့် သိရှိရကြောင်းဖော်ပြကြပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် ပြန်လည် ရောက်ရှိသူများကြောင့် ရပ်ရွာတွင်း ရိုက်ခတ်မှုများ နှင့် ရေရှည်ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် မေးခွန်းထုတ်စရာများ ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်အများစုသည် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော သုတေသနလုပ်ငန်းများ နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိပြီး စီမံချက်တွင် စိန်ခေါ်မှုများတွေ့ရသကဲ့သို့ အခွင့်အလမ်း များစွာကိုလည်း ဖော်ထုတ်ရရှိပါသည်။ အကြံပြုချက်များတွင် စားနပ်ရိက္ခာ အခက်အခဲရှိသော အလုပ်သမားများအား ရေရှည်ခိုင်မြဲမည့် ထိုက်တန်သော လုပ်ခပေးနိုင်မည့် အလုပ်အကိုင်များ ဖော်ထုတ် ပံ့ပိုးပေးရန်၊ စစ်တမ်းပါဝင်ဖြေဆိုသူများ အကြံပြုထားသည့်အတိုင်း ဒေသတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ နှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် မေ့ပျောက်ခံ လူတန်းစားများ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်ခွင့်ပြုရန်၊ လက်ရှိဆက်ဆံရေး အခြေအနေများကို မထိခိုက်စေဘဲ ရပ်ရွာအဆင့် အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်တွင် ပြည်သူများ ပါဝင်အကြံပြုနိုင်သည့် စနစ်မျိုးကို ဦးစားပေး ဖော်ထုတ်ရန် စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။ အကာအကွယ်ပေးရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရေး နှင့် လက်ရှိ ရပ်ရွာအတွင်း မပြေလည်မှုများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားလျက် စောင့်ကြည့် ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို

ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် နှင့် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ လူမျိုးစုများအကြား ယုံကြည်မှုကို တစ်စတစ်စတည်ဆောက်ပေးနိုင်မည့် အသေးစား အခြေခံ အဆောက် အဦများ တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းများကို ပူးတွဲ အကောင်အထည်ဖော်ပေးမည့် အစီအစဉ်ကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။